

Täysistunto

Tiistai 10.11.2020 klo 13.59—18.29

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtioneuvoston covid-19-rokotteen vakuuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 214/2020 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jolle sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

16.05 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tällä hallituksen esityksellä ehdotetaan säädettäväksi laki valtioneuvoston covid-19-rokotteen vakuuttamiseksi. Tarkoituksena on varmistaa, että covid-19-rokotteista aiheutuvat mahdolliset henkilövahingot vakuutetaan kuten muutkin lääke- ja rokotevahingot. Esitys liittyy siihen, että Suomi on tulevaisuudessa hankkimassa covid-19-viruksen aiheuttaman taudin ehkäisemiseksi tarkoitettuja rokotteita.

Lääkevahinkovakuutuksen vakuutusmäärä on 4 miljoonaa euroa kunkin vahingonkärsineen osalta sekä 30 miljoonaa euroa kaikkien vahinkojen osalta, joista vaatimus kohdistuu samaan kalenterivuoteen. Lääkevahinkovakuutusyhtiö on niin pieni, ettei se ilman jälleenvakuutusta pystyisi kantamaan mainittua 30 miljoonan euron vastuuta. On ilmeistä, että lääkevahinkoyhtiö ei saa markkinoilta tarvittavaa jälleenvakuutussuojaa, ja ilman valtioneuvoston takuuta sen olisi suljettava covid-19-rokotteen aiheuttamat vahingot korvauksen ulkopuolelle.

Jälleenvakuutuksen korvautuminen valtioneuvostolla ei muuttaisi mahdollisten vahinkoa kärsineiden asemaa nykyiseen verrattuna. Korvausta koronarokotteen mahdollisesti aiheuttamista vahingoista haettaisiin lääkevahinkovakuutusyhtiöltä. Vahinkojen korvaamisessa noudatettaisiin nykyisiä lääkevahinkovakuutusehtoja, millä pyritäisiin takaamaan vahinkoa kärsineiden yhdenvertainen kohtelu riippumatta siitä, mistä lääkkeestä tai rokotteesta on kysymys.

Kansalaisten laajan rokottamisen on arvioitu olevan tehokas viruksen leviämistä ja sairastumista ennaltaehkäisevä toimi, mikä mahdollistaisi myös muiden koronaa torjuvien toimenpiteiden purkamista. Koronaviruspandemia on vaikuttanut laajasti ja useilla tavoilla yhteiskuntaan, talouteen ja työllisyyteen. Toimivalla rokotehaittojen korvausjärjestelmällä voidaan arvioida olevan vaikutusta ihmisten halukkuuteen ottaa rokote. Näin ollen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 142/2020 vp

esitys saattaisi parantaa tulevaa rokotekattavuutta, ja sitä kautta esitys voisi välillisesti lieventää koronapandemian vaikutuksia pidemmällä aikavälillä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2021.

16.07 Heidi Viljanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kuten olemme viimeaikaisista uutisista saaneet lukea ja kuulla, on paljon odotetusta covid-19-rokotteesta saatu kuulla vihdoin lupaavia tietoja. Tätä rokotetta odotetaan ympäri maailmaa. Nyt lähetekeskustelussa oleva lakiesitys covid-19-rokotteen valtiontakuusta ennakoi tulevaa rokotusta kansallisella tasolla. Esityksen tarkoituksena on varmistaa, että rokotteista aiheutuvat mahdolliset henkilövahingot vakuutetaan, aivan kuten kaikki muutkin lääke- ja rokotevahingot yleisestikin.

Suomessa rokotteiden ja lääkkeiden aiheuttamat henkilövahingot vakuutetaan yksityisellä lääkevahinkovakuutuksella. Vakuutuksenottajina ovat lääkkeiden valmistajat, maahantuojat ja markkinoijat. Suomessa lääkevahinkovakuutusta tarjoaa vain yksi yhtiö, Suomen Keskinäinen Lääkevahinkovakuutusyhtiö, joka normaalisti pienentää omaa vakuutusriskiään ottamalla markkinoilta niin kutsutun jälleenvakuutuksen.

Covid-19-rokotteeseen liittyen riski jälleenvakuutuksen saamiseksi markkinoilta on liian tuntematon, kun itse rokotetta ei ole vielä käytännössä olemassa. Näin ollen valtion vakuutustakuun myöntämisen edellytykset täyttyvät. Valtio toimisi siis jälleenvakuuttajan roolissa ottaen osittaisen rahoitusvastuun ensivakuutuksen antaneen vakuutusyhtiön myöntämän vakuutuksen korvausmenosta. Vakuutustakuu voitaisiin antaa, kuten ministeri esittelypuheenvuorossaan totesi, enintään kalenterivuodeksi kerrallaan, ja valtion vastuun määrä voisi olla nykytilanteessa yhdelle yhtiölle enintään 30 miljoonaa euroa.

Näen tärkeänä, että olemme ennakolta valmistautuneet covid-19-rokotteen vastaanottamiseen — myös mahdollisten ei-toivottujen henkilövahinkojen osalta. Tästä tässä lakiesityksessä on kyse.

16.09 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Aivan kuten edellinen puhuja totesi, koronarokotetutkimuksen rintamalta on viime päivinä kuulunut onneksi myönteisiä uutisia, kun lupaavia rokotetutkimustuloksia ollaan saatu. Toivottavasti pian meillä on käsillä sitten luotettava, turvallinen ja myös tänne Suomeen saatava rokote.

Tämä esitys koronarokotteen vakuuttamiseksi on tietysti erittäin tärkeä, ja jotta näitä rokotevahinkoja ja näitä korvauksia ei tarvita, tulee rokote tutkia huolellisesti ja käyttää tutkimukseen tarvittava aika, vaikka tietenkin joka puolella maailmaa tällä hetkellä kuumeisesti rokotusta odotetaan. Mutta Suomessa meillä on varmasti muistissa sikainfluenssan hyvin traumaattiset rokotevahingot.

Kysyisin ministeriltä: Onko THL:n tai sosiaali- ja terveysministeriön parissa käyty keskustelua siitä, mikä kenties tulisi olemaan Suomen rokottamisjärjestys eli missä järjestyksessä eri ihmisryhmiä Suomessa lähdetäisiin ensiksi rokottamaan ja mitkä ryhmät tässä priorisoitaisiin? Tai mikäli tätä ei ole vielä päätetty, niin millä prosessilla tämä kenties tulaaan päättämään ja missä vaiheessa tästä voisi olla kansalaisille tietoa saatavilla? — Kiitos.

16.11 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin, niin kuin kollegat ovat tässä todenneet, tämä lakiesitys tulee toivon mukaan ihan kreivin aikaan, eli meillä nyt sitten ollaan saatu ensimmäisiä, voisiko sanoa, luotettavampia uutisia siitä, että tällainen rokote, joka tähän tautiin tehoaa, on nyt sitten saatu kehitettyä. Tästä on tosiaankin, niin kuin täällä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 142/2020 vp

on todettu, vielä hyvän matkaa ennen kuin voidaan Suomeen saada rokotetta ja voidaan aloittaa rokottaminen. Sen tähden tämä rokotteen valtiontakuu myöntäminen on tärkeää, koska, niin kuin täällä on edellä kuvattu, tämäntyyllisessä tilanteessa meillä tämä pieni jälleenvakuutusyhtiö ei varmaankaan pystyisi sitten löytämään vastaavia jälleenvakuutuksia omalle toiminnalleen, ja siinä mielessä on tärkeää, että meillä valtiontakuu tulee tässä tilanteessa apuun. Tämä vakuutus on siis ihan samanlainen kuin kaikissa muissakin aiemmissa vakuutuksissa, eli tästä ei pidä vetää sellaisia johtopäätöksiä, että jotenkin tässä olisi kyseessä erityisen riskipitoinen rokote, kun tälle haetaan tätä vakuutta.

Meillä on tosiaankin Suomessa valitettavasti sikainfluenssan tiimoilta nämä narkolepsiatapaukset, jotka varmasti ovat omalta osaltaan sitten suomalaisten tällaista rokotteisiin luottamista horjuttaneet, erityisesti siksi, että rokotteista seurasi osalle tämäntyyppisiä sivuoireita.

Ja täällä jo kysyttiin sitä, missä järjestyksessä Suomessa ruvetaan rokottamaan. Todennäköisesti — voisin kuvitella — kaikissa maissa terveydenhuoltohenkilökunta, joka on tässä niin sanotusti eturintamassa, on siellä kärkipäässä näitten rokotteiden saatavuuden suhteen, ja varmasti sitten sitä mukaa, kun rokotteita tämän EU:n yhteisen hankinnan kautta Suomeen ollaan saamassa, tiedetään, minkälaisella tahdilla ja vauhdilla kansalaisia pystytään rokottamaan.

Tässä joku mediatalo kyseli jokunen aika sitten, kannatetaanko eduskunnassa rokotepakkoa. Minun mielestäni rokotteet, niin kuin tähänkin saakka, on saatu hyvällä tiedottamisella, ja sillä, että kansalaisille on kerrottu näistä rokotteista, on meillä saatu hyvä rokotekattavuus. Mielestäni ei pidä missään nimessä mennä mihinkään pakkoihin. Se omalta osaltaan olisi varmasti myöskin asia, joka päinvastoin toimisi kyllä kansalaisille ikään kuin psykologisena pelotteena tämän rokotteen suhteen, ja siinä mielessä hyvä tiedottaminen ja se, että rokotteet ovat vastaisuudessaakin vapaaehtoisia, on äärimmäisen tärkeää.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Pekonen, 2 minuuttia.

16.14 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen: Arvoisa puhemies! Kiitos edustajille hyvistä puheenvuoroista ja kommentteista.

Haluan todeta, että tämä esitys, jonka esittelin, ei liity rokotteiden hankkimiseen, jakeiluun tai rokottamiseen. Suomi on mukana EU:n yhteistyösopimuksessa koronavirusrokotteiden hankkimiseksi, ja Euroopan lääkevirasto, EMA, myöntää rokotteille myyntiluvan arvioituaan huolella niiden tehon ja turvallisuuden, niin kuin tässä monet edustajatkin teroittivat. Ensimmäisiä rokotteita odotetaan mahdollisesti vuodenvaihteessa, ja ensi vaiheessa niitä lienee saatavilla vain pieniä eriä. Kansallisesta rokoteohjelmasta vastaa ministeri Kiuru, ja hän varmaan sitten osaltaan vastaa myöskin näihin esitettyihin kysymyksiin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan, jolle sosiaali- ja terveysvaliokunnan on annettava lausunto.